

Quicksan leerlingenvervoer:
meer met minder
Eindrapport

Quickscan leerlingenvervoer: meer met minder

Eindrapport

in opdracht van
BAR-gemeenten

30 augustus 2012
Projectnummer: 0882-R-E

10 Conclusies en advies

In dit hoofdstuk vatten wij kort de eerder benoemde conclusies en adviezen samen, geaggregeerd op BAR-niveau.

Hoogte van de kosten

- De BAR-gemeenten hebben te maken met bijzonder duur leerlingenvervoer. De kosten liggen daadwerkelijk hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van de volgende factoren:
  - hoge uurtarieven;
  - een facturatie op basis van daadwerkelijke tijd in plaats van de voorgeschreven Easy Travel tijd;
  - verdeling van vervoer per gemeente in aparte percelen, waardoor op BAR-niveau vervoer op herkomst en niet op bestemming wordt gecombineerd en routes niet op meest efficiënte wijze zijn samengesteld.
- De gemeenten hebben hierdoor te maken met hoge gemiddelde kosten per leerling.

Beleid

- Uit analyse van de verordeningen blijkt dat deze op hoofdlijnen overeenkomen met de modelverordening van de VNG. Er is dus sprake van vrij sobere verordeningen. Op een aantal punten adviseren wij aanscherping van de formulering die ruimte tot discussie weg kan nemen.
- Er zijn in beperkte mate beleidsregels opgesteld. Wij adviseren de gemeenten meer beleidsregels op te stellen voor die aspecten die niet in de verordening zijn benoemd, maar tot onduidelijk kunnen leiden.
- Er is onduidelijk over het vergoeden van vervoer van/naar locaties van Yulius. Wij adviseren de gemeenten in overleg te treden met Yulius, eventueel nader onderzoek te doen op leerlingniveau en zaken in beleidsregels vast te leggen.

Uitvoering

Wij constateren dat er een werkproces met een werkbeschrijving en duidelijke verantwoordelijkheden ontbreekt of dat deze verbetering behoeft. Hierdoor is de kwetsbaarheid in de uitvoering hoog. Wij zien mogelijkheden voor de gemeenten om binnen het werkproces de wijze waarop wordt beoordeeld en beschikt op punten te verbeteren, waardoor mogelijk na herziening ander vervoer wordt vergoed en kosten worden bespaard.

Advies:

- Leg het werkproces vast inclusief een goede werkbeschrijving en werkafspraken.
- Loop de huidige beschikkingen één voor één na of sprake is van de juiste vergoedingsvorm. Informeer bij de school naar de mogelijkheden van de leerlingen en laat in geval van twijfel kinderen medisch keuren. Dat levert een duidelijk beeld of altijd de meest passende vorm van vervoer wordt vergoed en of een besparing gerealiseerd kan worden.

- Digitaliseer het aanvraagproces met de speciale webapplicatie leerlingenvervoer.nu. Hiermee kunnen ouders direct zien of zij recht hebben op een vorm voor vergoeding, wordt de werkdruk vermindert en wordt een consistente beoordeling van aanvragen conform de verordening gerealiseerd.

Samenwerking

De gemeenten werken beperkt samen in BAR-verband. De ervaring leert dat verdergaande samenwerking in beleid, uitvoering en beheer voordelen kan opleveren. Dit levert een kostenbesparing op en kwaliteitsverbetering van de dienstverlening. Wij adviseren de gemeenten te onderzoeken welke voordelen hier behaald kunnen worden en de mate waarin hiervoor draagvlak is.

Verhogen zelfstandige mobiliteit

Wij verwachten dat wist is te halen door bij de beoordeling van aanvragen kritischer te kijken naar de meest passende vergoeding van vervoer. Vooral voor leerlingen naar BO (vooral in Albrandswaard), SBO (vooral in Barendrecht) en VSO (vooral in Ridderkerk) zijn mogelijkheden voor het vervoer per fiets of openbaar vervoer. Uit onze mobiliteitsanalyse blijkt dat de aanwezigheid van openbaar vervoer volop kansen biedt. Voor leerlingen op korte afstand van scholen adviseren wij te verkennen of zij kunnen fietsen, al dan niet begeleid.

Flankerende maatregelen

Wij adviseren de gemeenten ook in te zetten op flankerende maatregelen. Denk daarbij aan het op gang brengen van een beweging waardoor in de volle breedte meer aandacht is voor de zelfredzaamheid en leerbaarheid van leerlingen. Daarbij geldt dat in principe een vergoeding wordt gegeven voor openbaar vervoer (eventueel met begeleiding) of fiets als dat *kan* en voor het reizen per aangepast vervoer (taxi) als dat *moet*. Zoals benoemd in hoofdstuk zeven zijn er diverse instrumenten beschikbaar die hieraan kunnen bijdragen. Denk daarbij aan OV-educatie, de inzet van OV-maatjes, het ondersteunen van ouders met behulp van een OV-handreiking of het geven van fietslessen.

In alle gevallen is communicatie met en draagvlak creëren bij betrokken belangrijk. Wij adviseren de gemeenten de dialoog met scholen te verbeteren, zodat een gemeente optimaal gebruik kan maken van het inzicht van de school in de mate van de zelfredzaamheid van de leerlingen en de gemeenten de school kan stimuleren OV-educatie te geven. Wij adviseren tevens ouders te informeren over de inhoud van de Regeling leerlingenvervoer en de rollen en verantwoordelijkheden van gemeenten en ouders hierbinnen, zodat er een juist verwachtingen patroon bij ouders ontstaat.

Contract

- Wij concluderen dat het contract geen dure kwaliteitsaspecten. Wel hebben wij een aantal aandachtspunten voor het volgende contract geformuleerd (zie 9.1), die een relatie hebben met de vervoerkosten.
- De basis voor een goede factuurcontrole ontbreekt, bijvoorbeeld door het niet opnemen van instellingen voor de routeplanner en het vastleggen van het facturatieformat.

Facturatie

Het contract biedt geen waterdichte controle op de facturatie. De huidige facturatie van sommige vervoerders wijkt wel heel sterk af van de omschreven eisen. Er is daardoor ruimte ontstaan door het niet waterdicht formulieren van de vergoedingssystematiek die door vervoerders gebruikt is. Wij zien mogelijkheden om significante besparingen te realiseren en adviseren de gemeenten nader onderzoek te doen naar de rechtmatigheid van deze facturen.

Vervoerkundige optimalisaties

Na een vervoerkundige analyse concluderen wij dat de gemeenten waarschijnlijk een aanzienlijke besparing kunnen realiseren door een aantal vervoerkundige aanpassingen:

- Bij de perceelindeling is uitgegaan van gemeenteherkomst. Kies bij een nieuw contract voor de indeling van percelen op basis van bestemming. Hierdoor kan meer vervoer vanuit verschillende gemeenten naar dezelfde bestemmingen gecombineerd worden door één vervoerder.
- Overweeg de invoering van opstapplaatsen, onderzoek welk voordeel hier haalbaar is en neem in het contract op dat de opdrachtgever opstapplaatsen mag invoeren.
- Verken de mogelijkheid om groter materieel in te zetten naar deze geclusterde bestemmingen met vertrek vanaf opstapplaatsen. Vraag hiertoe bij de aanbesteding een tarief uit in concurrentie.
- Realiseer voor ritten in zuidoostelijke richting combinaties met gemeenten in de regio Drechtsteden en maak hierover goede afspraken met de vervoerder.

Vervolgstappen en financiële effecten

De BAR-gemeenten hebben te maken met relatief duur leerlingenvervoer. Wij zien voor de gemeenten goede mogelijkheden meer grip te krijgen op deze kosten en deze te verlagen door. Het is op basis van deze quickscan niet mogelijk om harde uitspraken te doen over de te realiseren kostenbesparingen. Wij hebben daarom hieronder een indicatie aangegeven van de mogelijke besparingen. Zoals aangeven dient een aantal aspecten eerst nader onderzocht of verkend te worden, voordat financiële effecten gedetailleerd bekend zijn. Tevens zijn met intensievere factuurcontrole ook kosten gemoeid. Het is onze ervaring dat deze kosten zich uiteindelijk terugverdienen.

Hieronder hebben wij de vijf voornaamste mogelijkheden op een rij gezet:

- Maak per aanvraag een betere afweging te maken van de meest passende vervoervorm, door huidige beschikkingen na te lopen, optimalisaties door te voeren in het werkproces, het aanvraagproces te digitaliseren en nadrukkelijker per leerling de mogelijkheden van openbaar vervoer en/of fiets te verkennen.
  - Indicatie besparing: 10%, die ook afhankelijk is van de mate waarin een gemeente haar beleidslijn strak wil uitvoeren.
  - Tijdpad: dit onderdeel vergt meer tijd.
- Investeer meer in contractbeheer en zorg dat facturatie plaats vindt op basis van de voorgeschreven Easy Travel tijd en niet op de daadwerkelijke beladen tijd.
  - Indicatie besparing: 10%.
  - Tijdpad: dit onderdeel is op korte termijn uit te voeren.
- Voer vervoerkundige optimalisaties door, zoals een perceelindeling op basis van bestemming en het breder toepassen van opstapplaatsen.
  - Indicatie besparing: 15%.
  - Aanvullend: op combinaties met andere gemeenten naar verre bestemmingen is per rit een besparing van ongeveer 50% van de ritkosten te behalen. Een dergelijke besparing kan oplopen tot € 10.000 per jaar.
  - Tijdpad: dit onderdeel is op korte termijn uit te voeren, eerst de effecten in kaart brengen.
- Werk in de uitvoering van het leerlingenvervoer binnen de BAR-gemeenten meer samen.
  - Indicatie besparing: afhankelijk van de mate van samenwerking.
  - Tijdpad: eerst de mogelijkheden verkennen.
- Verbeter de dialoog met scholen en ouders en zet flankerende maatregelen in die bijdragen aan een zelfstandige mobiliteit, zoals OV-educatie op scholen.
  - Indicatie besparing: investering voor de langere termijn.
  - Tijdpad: dit onderdeel is op korte termijn uit te voeren.

De handvaten voor de toekomstige vervoerkosten liggen in het bestek dat nu in voorbereiding is. Het samenspel van factoren (zoals eisen, vergoedingssystematiek, marktomstandigheden en gunningcriteria) bepaalt de uitkomst hiervan. Wij schatten in dat een verlaging van het basis uurtarief tot de mogelijkheden kan behoren.

Kortom: Wij zien voor de BAR- gemeenten goede mogelijkheden meer grip te krijgen op de kosten voor het leerlingenvervoer en deze kosten daadwerkelijk te verlagen door de genoemde maatregelen uit te voeren. Forseti helpt u graag uw besparingen daadwerkelijk te realiseren.